

Rana (Vulnus)

Otvorene ozljede - rane

DEFINICIJA – rane su one mehaničke ozljede kod kojih je oštećena koža i sluznica

Prema vrsti mehaničke sile i kliničkoj slici rane dijelimo na

- **Ogrebotine** – excoriationes – površinske ozljede epidermisa i dermisa
- **Ubodna rana** – vulnus punctum ili vulnus ictum – nastaje djelovanjem šiljatih predmeta

- **Rezna rana** – vulnus scissum – uzrokovana je oštrim predmetima, nož, sjekira
- **Rana zgnječenja** – vulnus contusum – nastaje pri padu ili djelovanjem tupe mehaničke sile
- **Razderotina** – vulnus lacerum – posljedica naglog, kratkotrajnog djelovanja tupe sile

- Zgnječena i razderna rana – vulnus lacerocontusum – djelovanje grube mehaničke tupe sile
- Rana zbog smrskanja tkiva – vulnus conqusatum – jaka mehanička sila
- Strijelna rana – vulnus sclopetarium
- Eksplozivna rana – vulnus explosivum
- Ugrizna rana – vulnus morsum

Podjela rana u odnosu na tjelesne šupljine i šuplje organe

- **Penetrantna rana** – ozlijeđeni dura, pleura i peritoneum
- **Nepenetrantna rana** – ne prodire kroz dure, pleuru i peritoneum
- **Perforantna rana** – otvorena stjenka šupljih organa – želudac, crijeva, mokraćni mjehur
- **Neperforantna rana**

Liječenje rane

Prva medicinska pomoć

- Skinuti odjeću sa povrijeđenog dijela tijela
- Ne dirati ranu – sprečavanje sekundarne infekcije
- Ne ispirati ranu
- Očistiti okolinu rane
- Na ranu staviti sterilnu gazu – prvi zavoj
- Zaustavljanje krvarenja – digitalna kompresija, kompresivni zavoj, poveska
- Imobilizacija
- Transport u nadležnu kiruršku ustanovu

Klinički pregled rane

Opisati ranu

- Lokalizaciju
- Veličini – dužinu i širinu
- Oblik rubova
- Dno, odnosno širenje prema okolnim strukturama
- Stanje senzibiliteta distalno od mjesta rane
- Stanje cirkulacije distalno
- Jačinu krvarenja

Liječenje rane

Pasivan stav – prepuštanje rane spontanom zacjeljivanju uz primjenu općih i lokalnih mjera: previjanje, imobilizacija, antibiotici

Aktivan stav – kirurška obrada rane

Kirurška obrada rane

Cilj – pretvaranje primarno inficirane rane u aseptičnu kiruršku ranu, sa povoljnim uvjetima zaraštavanja

U zavisnosti od vrste rane i vremena u kojem vršimo obradu rane razlikujemo

- Primarnu obradu rane
- Odloženu primarnu obradu rane
- Obradu inficirane rane

Kirurška obrada rane

- 1887 god – Friedrich – preporučio da se u vremenu od 6-8 sati nakon ozljede izvrši: “mehanička sterilizacija skalpelom” pomoću “excisio en masse” – odstranjenje u bloku
- Zlatni interval 6-8 sati nakon ozljede
- Danas taj period produžen – antibiotici
- Osim vremenskog intervala o načinu zbrinjavanja utječe: vrsta rane, stupanj primarnog zagađenja. opće stanje ozljeđenog

Primarna kirurška obrada rane

- Čišćenje okoline rane
- Čišćenje unutrašnjosti rane
- Ekscizija kože
- Odstranjenje devitaliziranog tkiva
- Hemostaza
- Šav mišića, šav krvne žile, šav tetive
- Drenaža
- Šav kože
- Zavoj rane
- Antitetanusna profilaksa

Odložena primarna obrada rane

- Obrada nakon 12 sati poslije ozljede
- Uvjet – ne postojanje infekcije
- Obrada kao kod primarne obrade rane
- Drenaža obavezna
- Zbog mogućnosti infekcije rana se ne šiva poslije obrade
- Šivanje rane naklon 4-8 dana

Obrada inficirane rane

- Vršiti se kod rana koje pokazuje znakove infekcije
- Bitno – ne smijemo vršiti nikakav postupak koji bi izazvao širenje infekcije
- Čišćenje rane i okoline
- Odstranjenje stranih tijela i devitaliziranog tkiva
- Incizija, kontraincizija
- Drenaža
- Antibioza